

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2017. május 10.

TÖRTÉNELEM

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2017. május 10. 8:00

Időtartam: 180 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban a **lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásakor tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlapon utasításait!
- Tudatosítsa, hány részfeladatból áll a feladat, és oldja meg az összeset!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- A feladatok megoldásához használhatja a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt. Ügyeljen arra, hogy a személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!

Javaslatok a szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásához:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja fel a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerzhető információkat, következtetéseket!
5. Tárja fel a probléma előzményeit, okait, következményeit!
6. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit, nézőpontját, véleményét!
7. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve pizkozatot!
8. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
9. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesíráásra is!

Tájékoztatásul:

Az esszé javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

Eredményes munkát kívánunk!

I. EGYSZERŰ, RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

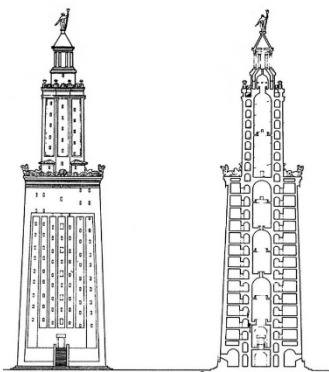
1. A feladat az ókori görög kultúrához kapcsolódik.

Állapítsa meg, hogy a képeken ábrázolt szobrok és épületek/épületegyüttes közül melyik kettő köthető a klasszikus, és melyik kettő a hellenisztikus kultúrához! Írja a képek betűjelét a megfelelő négyzetekbe! Két kép egyik korszakhoz sem köthető.

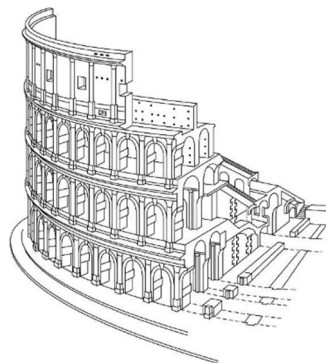
(Elemenként 1 pont.)

Klasszikus kor:

Hellenisztikus kor:

A) Az alexandriai világítótorony

B) A Colosseum

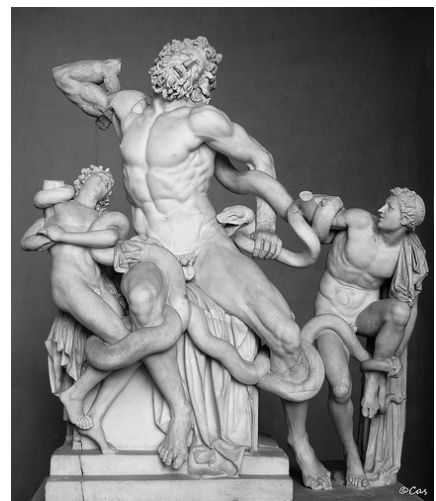
C) Az athéni fellelgvár

D) Az írnök

E) A diszkoszvető

F) A Laokoón-csoport

4 pont

2. A feladat a középkori városokhoz kapcsolódik.

Rendelje a középkori városokról szóló állításokhoz a róluk szóló forrást! Írja a forrás betűjelét a táblázat megfelelő sorába! Két forrás kimarad. (Elemenként 1 pont.)

A) „Szintén megengedjük és megígérjük, hogy [...] szabadon, minden illetékünk és vámunk nélkül örökösen keresztülvihetik minden árujukat és keresztülitazhatnak egész hatalmunkon és hercegségünkön [...]” (*Krakkó város alapítóleveléből, 1257*)

B) „Tudniillik [...] mind a külföldi kereskedőnek, az ő összes és bármilyen árucikkeit, eladásra és elcserélésre szánt holmiját, mind lefelé jövén, mind felfelé menvén, a budai polgárok körében kellett leraknia, és a lerakottakat ott eladnia és elcserélnie [...]” (*Zsigmond városi törvényei, 1405*)

C) „Ha egy férfi vagy nő Bréma városában [...] egy évet és egy napot háborítatlanul eltöltött, annak, aki ezután szabadságát el akarná venni, hallgatást parancsoljanak.” (*I. Frigyes kiváltságlevele Bréma részére, 1164*)

D) „...ha a gonosz elkövető elfogható lesz a város területén – az előjáró és a tanácsbeliek ítélete szerint toroltassék meg tette.” (*Fülöp Ágost kiváltságlevele, 1182*)

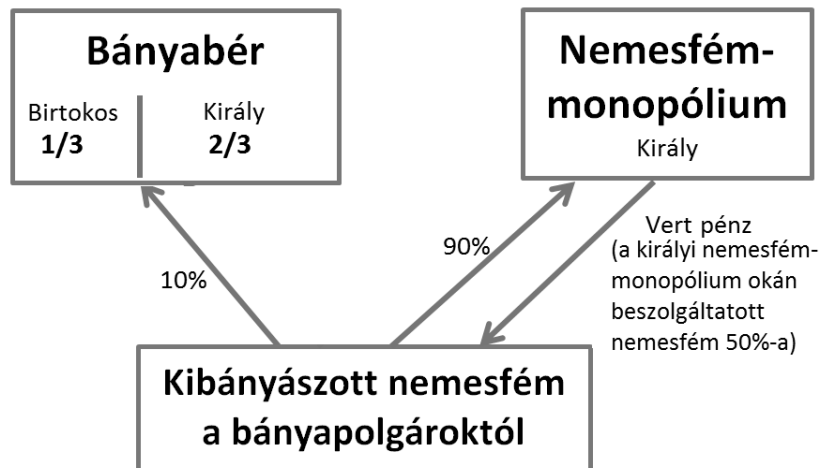
E) „Sok kiváltságos várost látunk, ahol a szegényeknek és a közrendűeknek a város kormányzásában semmi részük sincs. Ez ugyanis teljesen a gazdagok kezében van.” (*Philippe de Beaumanoir jogszokásgyűjteményéből, XIII. sz.*)

Állítások	Forrás betűjele
a) A városon áthaladó kereskedőknek a városba érve kötelező volt árusítani portékáikat.	
b) A városi levegő szabaddá tesz; a beköltöző kikerül a földesúri joghatóság alól.	
c) A polgár személyében szabad volt, felette első fokon a városi bíróság ítélkezhetett.	

3 pont	

3. A feladat I. Károly (Róbert) gazdasági reformjaihoz kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat az ábra és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

a) A kibányászott nemesfém hány százaléka volt királyi jövedelem? Karikázza be a megfelelő válasz sorszámát!

1. 90%
2. 6-7%
3. 51-52%

b) Fogalmazza meg, miért ösztönözte a kitermelést a bányabér új szabályozása!

.....

c) Nevezze meg, melyik új aranypénz bevezetését tette lehetővé a nemesfém-monopólium!

.....

d) Karikázza be a megadottak közül a kapuadó meghatározásának sorszámát!

1. A kapuadó az országgyűlés által alkalomszerűen, hadicélokra megszavazott adó.
2. A kapuadó a kieső – pénzváltásból származó – bevételt pótló adó, amelyet a jobbágyok fizettek a királynak.
3. A kapuadó a bányabér kieső részét pótló adó, másik nevén urbura.

4 pont	

4. A feladat a felvilágosodáshoz kapcsolódik.

Rendelje a felvilágosodáshoz kapcsolódó fogalmakat Montesquieu „A törvények szelleméről” című művéből vett idézetekhez! Írja az idézet tartalmához közvetlenül kapcsolódó fogalom sorszámát a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy fogalom kimarad. (Elemenként 1 pont.)

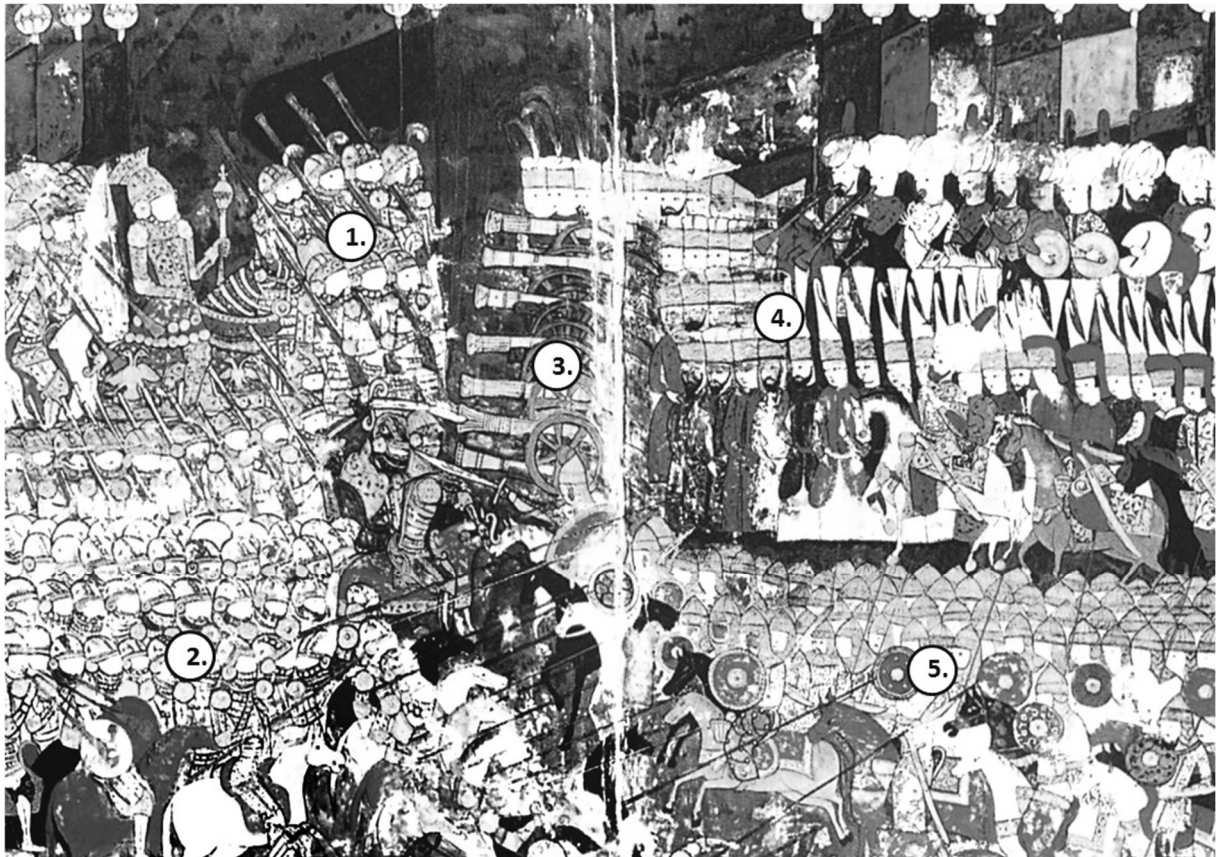
- Fogalmak:*
1. képviseleti rendszer
 2. felelős kormány
 3. kétkamarás törvényhozás
 4. emberi jogok
 5. anyagi feltételhez (cenzushoz) kötött választójog

Idézetek	Fogalom sorszám
a) „Minden állampolgárt meg kell, hogy illessen az a jog, hogy szavazhasson [...], kivéve azokat, akik annyira alacsony helyzetben vannak, hogy úgy tekintendők, mint akiknek nincs szabad akaratuk.”	
b) „A törvényhozó hatalomnak joga van, és lehetősége kell, hogy legyen arra, hogy megvizsgálja, miként hajtják végre az általa hozott törvényeket.”	
c) „A nép egészét kell, hogy illesse a törvényhozó hatalom. Minthogy azonban ez nagy államokban keresztülvihetetlen, és kis államokban is sok hátránnyal jár, a népnek a maga képviselői útján kell megtennie mindazt, amit maga nem tud megtenni.”	
d) „Vannak olyanok, akik születésüknél, gazdagságuknál vagy rangjuknál fogva kiválnak a többiek közül [...]. [Ők] olyan testületet alkotnak, amelynek joga van a nép kezdeményezéseit megállítani.”	

4 pont	

5. A feladat a mohácsi csatához kapcsolódik.

Keresse meg a képen a felsorolt csapattesteket! Írja a táblázatba a kép részleteinek sorszámához a megfelelő csapattest betűjelét! Egy betűjel kimarad. (Elemenként 1 pont.)

- A) szpáhik B) keresztény gyalogság C) magyar tüzérség
D) magyar páncélos lovasság E) török tüzérség F) janicsárok

A kép részleteinek sorszám	1.	2.	3.	4.	5.
A csapattestek betűjele					

5 pont	

6. A feladat a XIX. század eszméivel kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével (Elemenként 1 pont.)

A) „Egyetlen nemzet sem adhat magának szabadságot, ha azzal nem rendelkezik már eleve. Mikor kezd magára eszmélni, a törvények már készen állnak. [...] Ha egyes emberek áthágják e határt [törvényeket] merész reformjaikkal, a nemzet azt is elveszíti, ami eddig részül jutott, s mégsem éri el, amit kíván. Ebből következik, hogy csak igen ritkán szabad újítani, s mindig mértékkel és igen óvatosan. [...] A szabadság bizonyos értelemben mindig a királyok adománya volt, hiszen minden nemzetet a királyok alkottak. [...] Emberek ilyen-olyan gyülekezete nem alkothat nemzetet. [...] Igen nagy hiba, ha azt képzeljük, hogy a nép veszítene valamit a monarchia visszaállításával: a nép ugyanis pusztán elvben nyert az általános felfordulással.” (Joseph-Marie de Maistre: *Gondolatok Franciaországról*, 1796)

B) „A szabadság egyetlen fajtája, mely megérdemli ezt a nevet, ha saját javunkra a magunk módján törekedhetünk mindaddig, míg nem próbálunk másokat ugyanebben megakadályozni, vagy gátolni ezt célzó erőfeszítéseiket. Saját testi, lelki vagy szellemi egészségének mindenki maga a legjobb őrzője. Az emberiség többet nyer, ha eltűri, hogy mindenki úgy él, ahogy neki tetszik, mintha arra kényszerítik egymást, hogy úgy éljenek, ahogy a többieknek tetszik.” (*John Stuart Mill: A szabadságról, 1859*)

a) Nevezze meg, melyik a XIX. században kibontakozó eszme gondolatait tükrözi a két forrás!

A) jelű forrás:

B) jelű forrás:

b) Nevezze meg, melyik történelmi eseménysorra utal „általános felfordulás” kifejezés az A) jelű forrásban!

.....

c) Válassza ki, melyik igaz a következő állítások közül a B) jelű forrásra! Karikázza be a helyes állítás sorszámát!

1. A szabadság egyetlen korlátja a másik ember szabadsága.
2. Az ember visszaél a vele született szabadsággal.
3. A szabadság felsőbb hatalomtól ered.

4 pont	

7. A feladat a dualizmus kori Magyarország gazdaságával kapcsolatos.

Döntse el, melyik forrás adatai mutatják a magyarországi búzatermelésre és búza-kereskedelemre vonatkozó állítások egy következményét! Tegyen X jelet a táblázat megfelelő oszlopába! Egy sorban csak egy, egy oszlopban viszont több X jel is szerepelhet. (Elemenként 1 pont.)

A)

A búzatermelés alakulása Magyarországon 1876 és 1890 között	
Időszak	Mennyiség (millió tonna)
1876–1880	2,1
1881–1885	2,9
1886–1890	3,5

B)

Az Ausztriába irányuló búzakivitel aránya az összes búzakivitelben belül Magyarországon 1887 és 1901 között	
Időszak	Kivitel (1882 = 100%)
1887–1891	73,9
1892–1896	91,8
1897–1901	98,0

C)

A búzakivitel alakulása Magyarországon 1887 és 1901 között	
Időszak	Kivitel (1882 = 100%)
1887–1891	127,4
1892–1896	105,5
1897–1901	78,6

D)

A búza átlaghozama néhány országban a XX. század elején	
Ország	Átlaghozam (mázsa / hektár)
Belgium	25,3
Németország	24,1
Ausztria	13,7
Magyarország	13,2
Franciaország	13,1

Állítások	A)	B)	C)	D)
a) A malomipar fellendülésének köszönhetően a búzát egyre inkább feldolgozott formában vitték ki.				
b) A folyószabályozásnak köszönhetően nőtt a megművelhető területek aránya.				
c) Az átalakuló étkezési szokásokkal összefüggésben a búza egyre inkább háttérbe szorította a többi gabonanövényt.				
d) Az európai országok vámpolitikája és az olcsó amerikai búza megjelenése szűkítette a Monarchián kívülre irányuló kivitel lehetőségét.				

4 pont

8. A feladat a holokauszthoz kapcsolódik.

Döntse el a forrás és ismeretei alapján, melyik állítás igaz! Karikázza be az igaz állítások sorszámát! Feladatrészenként egy állítás sorszámát karikázza be! (Elemenként 1 pont.)

„De máris híre járt, a bőröndök, csomagok itt maradnak. Később – magyarázták, fordították s adták körülöttem szájról szájra – mindenki visszakapja, magától értetődően, a tulajdonát, előbb azonban a tárgyakra fertőtlenítés, miránk viszont fürdő vár [...]. Akkor értek aztán közelebb hozzám a nyüzsgésben, s pillantottam meg végre én is az itteni embereket. [...] a gonosztevők csíkos gúnyájában, kopaszra nyírt fejével, kerek sapkájában. [...] Mindegyikük mellén, a fegyenceknél szokásos számon kívül még egy sárga háromszöget is ott láttam, [...] Amikor minket, fiúkat is észrevettek, úgy láttam, egész izgalomba jöttek. [...] a korunkra lettek egyszerre mind igen kíváncsiak. Mondtuk: – Tizennégy, tizenöt –; ki mennyi volt. Rögtön igen tiltakoztak, kezükkel, fejükkel, egész testükkel: – Tizenhat – suttogták mindenfelől –, tizenhat. – Csodálkoztam, s egyiküket meg is kérdeztem: – Miért? – Akarok-e dolgozni, kérdezte erre ő, árkos-vonásos szemének valahogy üres tekintetét egészen az enyéembe vávja. Mondtam neki, természetesen, hisz utóvégre is ezért jöttem [...]. Mindenki dolgozik, senki sem fáradt, senki sem beteg. – ennyit tudtam még meg tőlük, és pedig az alatt a két, tán nem is egész kerek perc alatt, amíg a tolongásban a helyemről a kocsiajtóig értem, s ott nagyot ugrottam végre, ki a napfénybe, a szabad levegőre.” (Kertész Imre: *Sorstalanság*)

- a) 1. A szöveg azt a pillanatot írja le, amikor az elbeszélőt és társait a szülőföldjükről elhurcolják.
2. A szöveg azt a pillanatot írja le, amikor az elbeszélő és társai megérkeznek a koncentrációs táborba.
3. A szöveg azt a pillanatot írja le, amikor az elbeszélőt és társait a gázkamrába terelik.
- b) 1. A koncentrációs táborban a zsidók megkülönböztető jele a sárga csillag volt.
2. A koncentrációs táborban a zsidók megkülönböztető jele a csíkos fegyencruha volt.
3. A koncentrációs táborban a zsidók megkülönböztető jele a sárga háromszög volt.
- c) 1. A „fegyencek” azt mondták a fiúknak, hogy hazudják magukat tizenhat évesnek, mert akkor átvehetik az ő munkájukat.
2. A „fegyencek” azt mondták a fiúknak, hogy hazudják magukat tizenhat évesnek, mert akkor munkaképes felnőttnek számítanak, és nem ölik meg őket azonnal.
3. A „fegyencek” azt mondták a fiúknak, hogy hazudják magukat tizenhat év alattinak, mert akkor nem kell dolgozniuk.
- d) 1. Az elbeszélő és társai abban a hitben érkeztek, hogy dolgozni fognak.
2. Az elbeszélő és társai pontosan tudták, hogy kivégezni hozták őket.
3. Az elbeszélő és társai abban bíztak, hogy tisztálkodás után szabadon engedik őket.

4 pont	

9. A feladat a két világháború közötti magyar külpolitikával kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„Vagy irredenta-e az, ha mi a békerevíziót követeljük? [...] E kérdéssel foglalkozni [...] nem irredentizmus. Ennél tovább menő akciókat, kalandos vállalkozásokat és összeesküvéseket igenis lehetetlenné teszünk, de a magyar közönség szájára lakatot nem tehetünk. [...] Németország egy tartományt veszített csupán, amelyben a németiség számához képest kevés német van. [...] Mi nem tartományokat veszítettünk el. Bennünket földaraboltak. [...] Németország lemondhatott egy tartományról, de mi fajunk egyharmadáról örök időre le nem mondhatunk.” (Bethlen István beszéde, 1928)

a) Mit tekintett Bethlen a magyar külpolitika fő céljának? Magyarázza meg saját szavaival a forrásban szereplő, ezzel kapcsolatos szakkifejezést! Ne a szakkifejezést írja le, hanem a magyarázatát!

b) Karikázza be annak az érvnek a sorszámát, amelyik nem jelenik meg a forrás idézett részében!

1. A békefeltételek meghatározásánál nem vették figyelembe az etnikai viszonyokat.
2. A békefeltételek igazságtalanul nagy mértékben sújtották Magyarországot.
3. A magyar közvélemény részéről nyomás nehezedik a kormányra a békefeltételek megváltoztatása érdekében.
4. A magyar kormány kénytelen lesz engedni a békefeltételek erőszakos megváltoztatását követelő szélsőséges csoportoknak.

c) Karikázza be annak az állításnak a sorszámát, amelyik jellemző az „irredentizmus” fogalmára!

Olyan eszme, amelynek követői ...

1. ... a történelmi államterület visszaállítását követelték.
2. ... kizárólag a magyar többségű területek visszacsatolását követelték.
3. ... támogatták a Habsburgok visszatérését a magyar trónra.
4. ... támogatták Magyarország belépését a Népszövetségbe.

d) Karikázza be annak a táblázatnak a sorszámát, amelynek adatai megmutatják a trianoni békeszerződésnek a forrás aláhúzott részében szereplő következményét!

1.

Az Osztrák–Magyar Monarchia utódállamainak részesedése a történelmi Magyarország területéből (km ²)	
Trianoni Magyarország	92 963
Csehszlovákia	61 633
Románia	103 093
Szerb–Horvát–Szlovén Királyság	20 551
Ausztria	4 020
Olaszország	21
Lengyelország	589

2.

A magyar lakosság aránya a trianoni Magyarországon és a Magyarországtól elcsatolt területeken az Osztrák–Magyar Monarchia utódállamaiban (%)	
Trianoni Magyarország	88,3
Csehszlovákia	30,3
Románia	31,6
Szerb–Horvát–Szlovén Királyság	30,3
Ausztria	8,9
Olaszország	13,0
Lengyelország	1,0

3.

Az Osztrák–Magyar Monarchia utódállamainak részesedése a történelmi Magyarország népességéből (fő)	
Trianoni Magyarország	7 615 117
Csehszlovákia	3 517 568
Románia	5 257 467
Szerb–Horvát–Szlovén Királyság	1 509 295
Ausztria	291 615
Olaszország	49 806
Lengyelország	23 662

4.

Az Osztrák–Magyar Monarchia utódállamaiba került magyarság megoszlása (%)	
Trianoni Magyarország	67,5
Csehszlovákia	10,8
Románia	16,7
Szerb–Horvát–Szlovén Királyság	4,6
Ausztria	0,3
Olaszország	0,1

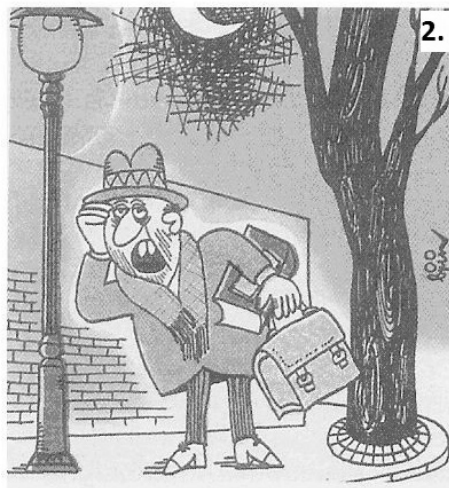
4 pont

11. A feladat Magyarország második világháború utáni gazdaságtörténetével kapcsolatos.
(komplex tesztfeladat)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

Plakát az 1950-es évekből

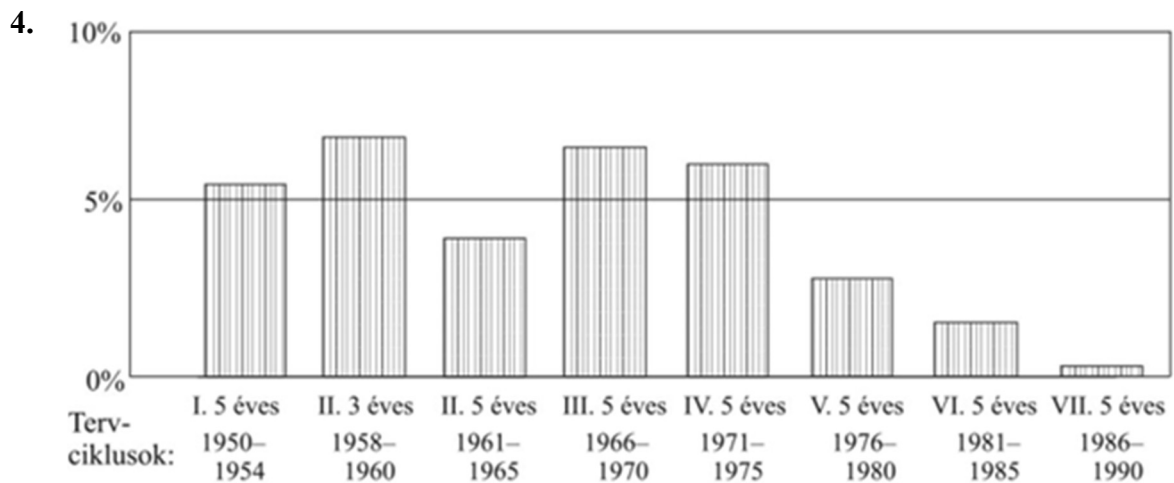

„Hajsza. – Te jó isten, hol is vagyok én minden csütörtök este másodállásban?”
(Karikatúra az 1970-es évekből)

– Tetszik tudni, ebben a negyedévben csak a lyukakat gyártják!...

Karikatúra a Kádár-korból

A nemzeti jövedelem évi átlagos növekedési üteme Magyarországon, 1950–1990

Propagandakép az 1950-es évekből

Rendelje az állításokhoz a hozzájuk leginkább kapcsolódó forrást! Írja a táblázat soraiba a megfelelő forrás sorszámát! Egy sorba egy sorszámot írjon, egy forrás kimarad, egy kétszer szerepel! (Elemenként 1 pont.)

Állítások	Forrás sorszáma
a) A rendszer a hivatalos munkaidejükben végzett többletmunkára igyekezett ösztönözni az embereket.	
b) A gazdaság alapjává a köztulajdon vált.	
c) Kisebb volt az árukínálat, mint a kereslet.	
d) A parasztság elvesztette földjeit a kollektivizálás során.	
e) A viszonylagos jólét eléréséért a Kádár-korszakban sokan mellékállást is vállaltak.	

f) Nevezze meg szakkifejezéssel a korszak – források által is jellemzett – gazdaság-irányítási rendszerét!

.....

g) Állapítsa meg a 4. forrás segítségével, melyik időszakban indult el az új gazdasági mechanizmus! Karikázza be a helyes válasz sorszámát!

1. Az I. ötéves terv időszakában
2. A III. ötéves terv időszakában
3. A VI. ötéves terv időszakában

h) Állapítsa meg, hogy a 4. forrásban szereplő időszakok közül melyikre vonatkozik a következő állítás! Karikázza be a megfelelő időszak sorszámát!

A lassuló gazdasági növekedésre így reagált a pesti vicc: „A létező szocializmus nem működik, működő pedig nem létezik.”

1. A II. ötéves terv időszakára
2. A III. ötéves terv időszakára
3. A VII. ötéves terv időszakára

8 pont	

12. A feladat hazai cigánysággal kapcsolatos.

Állapítsa meg a forrás és ismeretei segítségével, kik hogyan reagáltak a cigány–magyar vegyes házasság hírére! Tegyen X jelet a táblázat megfelelő oszlopába! Soronként csak egy X jel szerepelhet. (Elemenként 0,5 pont.)

„Mindkét fél családja ellenezte, sőt a magyar szülők kifejezetten tiltották a házasság létrejöttét. A fiatalok ennek ellenére ragaszkodtak ahhoz. A magyar menyasszony családja még a lakodalomba sem volt hajlandó elmenni, annyira kínosan érintette őket az eset. A későbbiek során valamelyest megbékéltek. A roma férfival házasságban élő magyar fiatalasszony felháborodva mesélte, hogy sógora (nővérenek férje), aki férjével együtt vállalt munkát a Dunántúlon, eltagadja a köztük lévő rokoni kapcsolatot, mert szégyelli, hogy a sógora cigány. A roma család is idegenkedve fogadta a beházasodó asszonyt és elvárta, hogy alkalmazkodjon szokásaikhoz, kulturális hagyományaikhoz. Jóllehet a helyi nem roma társadalom teljesen tisztában van vele, hogy egy másik faluból származó magyar nő került Csernelybe, az asszonyt férje családjához költözése miatt, a cigányok közé sorolja. Miután integrálódott roma családról van szó, a helyiekkel létrejövő kapcsolat konfliktusmentes és intenzív, ennek ellenére a falu romaként identifikálja a 2 gyermekes családját. Bár férje kifejezetten roma identitással rendelkezik, aki évekig a Cigány Kisebbségi Önkormányzatban is aktív szerepet töltött be, családja láthatólag asszimilációs szándékkal lép fel. Ezt látszik igazolni, hogy a férj lánytestvére is magyar házastársat választott, s Budapesten élő unokatestvérei is ezt a házassági stratégiát követik. Nagyobb fiúgyermekük magyar lánynak udvarol s számára már a cigányként való azonosítás sértő. A törekvés ellenére a helyiek cigánynak tekintik a család minden tagját.” (Kotics József antropológus)

Állítások	Magyar család	Cigány család	Külvilág
a) A szülők annyira ellenezték a házasságkötést, hogy még a lakodalomba sem mentek el.			
b) Letagadták a rokoni kapcsolatot.			
c) A család elvárta, hogy a beházasodott fél alkalmazkodjon a szokásaikhoz, hagyományaikhoz.			
d) A pár mindkét tagját a cigánysághoz sorolta.			

2 pont

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK**Olvassa el figyelmesen!**

A következő feladatok közül összesen **kettőt** kell kidolgoznia.
Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

egy, az **egyetemes** történelemre vonatkozó **rövid** feladat,**egy**, a **magyar történelemre** vonatkozó **hosszú** feladat.

A rövid egyetemes és a hosszú magyar feladat **más korszakra** vonatkozzon! *(A táblázatban a korszakokat kettős vonal választja el.)*

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Sorszám	Korszakok, témák	A feladat típusa
Egyetemes történelem	13.	Reformáció	rövid
	14.	Második ipari forradalom	rövid
Magyar történelem	15.	Jobbágykérdés a reformkorban	hosszú
	16.	1956 céljai és október 23.	hosszú

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát!**

A következő táblázatban feltüntettük a két választási lehetőséget. **Jelölje X-szel a választását a megfelelő sorban! Csak az egyik lehetőséget jelölje!**

A választott feladatok sorszáma	Választásának jelölése X jellel
13. és 16.	
14. és 15.	

A feladatok közül **csak a választott kettőt dolgozza ki!** Válaszait az azonos típusú feladatokat követő pontozott vonalakra írja!

A feladatok kidolgozása előtt tanulmányozza a 2. oldalon található útmutatót!

A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető!

A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

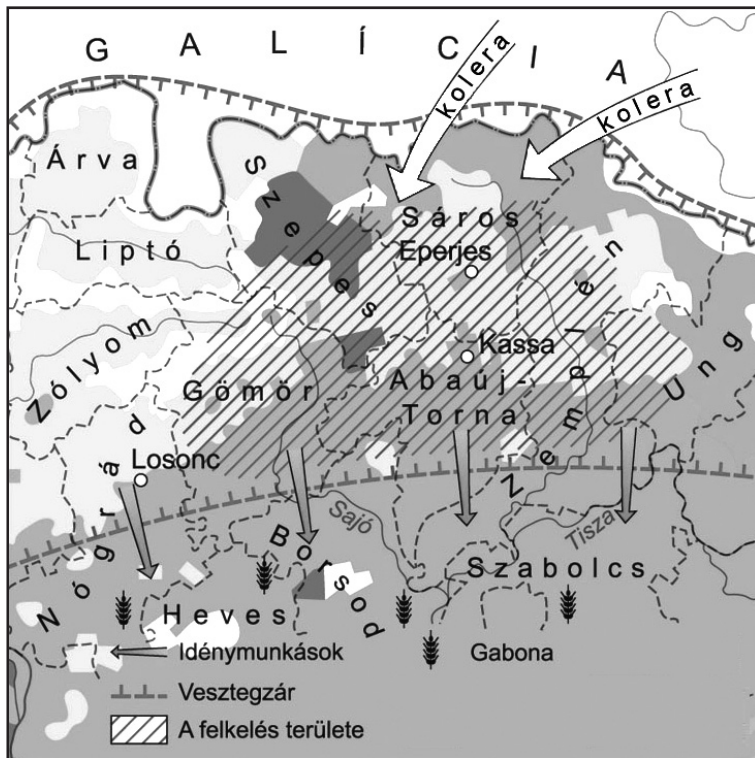
.....
.....
.....

Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
Összpontszám / Vizsgapont		17	

15. A feladat a reformkor fő kérdéseivel kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a jobbágykérdést a reformkorban! Válaszában magyarázza meg, miért vált a jobbágykérdés a reformkor egyik fő kérdésévé!

„Ki nem tapasztalta, ki robotban is, és béresek által [is] [...] dolgozott, hogy azon munkát, melyet egy egész helyes [telkes] jobbágy rossz ekéjével, filigrán [törékeny] szekerevel, gyenge marhájával 52 nap, vagy ügyetlen cselédje és gyenge korú gyermeki által 104 nap tud végezni, [ő] maga béreseivel, jó szerszámokkal és erős marhával [...] a mondott idő egy harmad része alatt nem vihette végbe!” (Széchenyi István: *Hitel*, 1830)

Az 1831. évi jobbágyfelkelés

„Minél több szabad, jussokkal bíró tagokból áll egy nemzet, annál hatalmasabb. Ha a polgári alkotmánynak malasztját [áldásait] a parasztság is érezni fogja s azokban részesülend, bizonytal szívén fog annak fennmaradása és öregbedése fekünni ahelyett, hogy most, midőn azon alkotmánynak inkább csak terheit, de hasznát majd nem is érzi, vagy ellenséges idegenséggel van az iránt.” (Wesselényi Miklós: *Balítéletekről*, 1833)

16. A feladat az 1956-os forradalomhoz kapcsolódik. (hosszú)

Mutassa be a forrásrészletek és ismeretei segítségével az 1956-os forradalom alapvető célkitűzéseit, illetve a forradalom első napjának eseménytörténetét! A forradalom további menetéről már ne írjon!

„1. Az összes szovjet csapatoknak azonnali kivonását követeljük Magyarországról, a békeszerződés határozatai alapján. [...]

14. A meglévő, magyar néptől idegen címer helyett, kívánjuk a régi magyar Kossuth-címer visszaállítását. [...] Követeljük, hogy március 15-e nemzeti ünnep, s munkaszüneti nap legyen, október 6-a pedig nemzeti gyászünnep és iskolai szünnap legyen.”

		pontszám	
		maximális	elért
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	1. Görög kultúra	4	
	2. Középkori városok	3	
	3. I. Károly gazdasági reformjai	4	
	4. Felvilágosodás	4	
	5. Mohácsi csata	5	
	6. A XIX. század eszméi	4	
	7. Dualizmus kori gazdaság	4	
	8. Holokauszt	4	
	9. Magyar külpolitika a két vh. között	4	
	10. Európai Unió	4	
	11. XX. századi magyar gazdaság	8	
	12. Magyarországi cigányság	2	
	Összesen	50	
	I. Elért pontszám egész számra kerekítve		
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok	13. Reformáció	17	
	14. Második ipari forradalom	17	
	15. Jobbágycégek a reformkorban	33	
	16. 1956 céljai és október 23.	33	
	Összesen	50	
	II. Elért pontszám egész számra kerekítve		
I. + II. Az írásbeli vizsgarész pontszáma		100	

_____ dátum

_____ javító tanár

	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok		
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok		

_____ dátum

_____ dátum

_____ javító tanár

_____ jegyző